

Sygn. akt IV CSK 331/08

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Barbara Myszka

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa E. D. i S. D.

przeciwko S.(...) w M. we Francji

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 grudnia 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 6 lutego 2008

r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 24 listopada 2006 r. zasądził od strony pozwanej S.(...) na rzecz powodów E. D. i S. D. kwotę 160 302,04 zł, a dalej idące powództwo oddalił. Sąd ten ustalił, że strona pozwana w 1986 r. zawarła z powodem umowę, na mocy której uzyskała wyłączność na sprzedaż na terytorium Francji biżuterii wytwarzanej przez powoda. Zapłata miała następować za pośrednictwem Centrali C.(...),

z którą strona pozwana zawarła również umowę dotyczącą sprzedaży biżuterii wyprodukowanej przez Spółdzielnię R(...) oraz innych artystów plastyków i rzemieślników. Po roku 1989 strona pozwana zaprzestała korzystania z pośrednictwa C(...). Strony współpracowały nadal nie zawierając żadnej dodatkowej umowy na piśmie. W 1992 r. powodowie rozpoczęli prowadzenie działalności gospodarczej pod firmą „A(...)”. W listopadzie 1999 r. strona pozwana złożyła trzy zamówienia na dostawę wskazanych przez nią towarów za pomocą faksu. Następne trzy zamówienia pochodziły z grudnia 1999 r. Powodowie dostarczyli towar zgodnie z zamówieniem. Do dostawy zamówionej na 3 stycznia 2000 r. zostały załączone dodatkowe pozycje jako nowe wzory, na kwotę łącznie 33 486 franków. Strona pozwana nie uregulowała należności za dostarczone wyroby. Na przełomie stycznia i lutego 2000 r. złożyła kolejne zamówienie i stwierdziła, że w najbliższym czasie zacznie regulować należności. Powodowie nie zrealizowali zamówienia z uwagi na zaległości w zapłacie za wcześniej dostarczone wyroby. W sierpniu 2000 r. powodowie i ich syn B. D. udzielili szwajcarskiej spółce O(...) upoważnienia do prowadzenia czynności windykacyjnych. W dniu 15 stycznia 2001 r. powodowie wypowiedzieli zlecenie windykacyjne i cofnęli udzielone spółce O(...) pełnomocnictwo. Strona pozwana nie została powiadomiona o wypowiedzeniu zlecenia windykacyjnego. Firma windykacyjna O(...) w pismach z dnia 12 i 22 stycznia 2001 r. wskazała stronie pozwanej adres, pod który należy przesłać towar dostarczony przez powodów [adres firmy „A(...) B(...)” prowadzonej przez syna powodów]. W lutym 2001 r. strona pozwana przesłała pod wskazany jej adres wyroby biżuteryjne i wystawiła dwie faktury. Powodowie i ich syn odmówili przyjęcia przesyłki, podnosząc, że nic im nie wiadomo o takim sposobie rozliczenia długu ustalonym pomiędzy stroną pozwaną i firmą O(...).

Sąd pierwszej instancji przyjął, że strona pozwana nie kwestionowała obowiązku zapłaty za dostarczony jej towar, poza „nowymi wzorami” na kwotę 33 486 franków. Strona pozwana zarzucała, że wyrobów tych nie zamawiała, jednakże nie wykazała, by z praktyki przyjętej przez strony wynikało, że nie było dopuszczalne dostarczenie „nowych wzorów”. Zachowanie strony pozwanej wskazywało również, że przyjęła ona nadwyżkę towarów (ponad wielkość zamówienia). W świetle postanowień art. 52 Konwencji wiedeńskiej o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów z dnia 11 kwietnia 1980 r. była zatem zobowiązana do zapłaty za cały dostarczony jej towar. Ustalenia pomiędzy firmą windykacyjną O(...) a stroną pozwaną co do zwrotu towaru, w ramach rozliczenia zadłużenia, zostały dokonane skutecznie, z uwagi na zakres umocowania firmy O(...) i

niepoinformowanie strony pozwanej o rozwiązaniu umowy między tą firmą a powodami i ich synem. Strona pozwana nie przesłała jednak towarów w sposób umożliwiający powodom odebranie towaru w Polsce. W tej sytuacji odmowa przejęcia przesyłki nie mogła obciążać powodów. Ostatecznie strona pozwana zalegała z zapłatą za dostarczony towar na kwotę 40 922,61 euro. Powództwo było zatem uzasadnione do wysokości 160 302, 04 zł.

Apelacja strony pozwanej została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego . z dnia 6 lutego 2008 r., który podzielił w całości ustalenia faktyczne i ocenę Sądu pierwszej instancji.

Skarga kasacyjna strony pozwanej została oparta o podstawę naruszenia przepisów postępowania mającego wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Zarzucono w niej naruszenie art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. W oparciu o te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Argumenty przytoczone przez skarżącego wskazują istotnie na daleko idące podobieństwo części uzasadnienia zaskarżonego wyroku oraz uzasadnienia sporządzonego do wyroku Sądu Apelacyjnego. z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie z powództwa B. D. Brak jest jednak podstaw do stwierdzenia, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone w sposób „mechaniczny” i z tego powodu doszło do pozbawienia strony pozwanej prawa do rzetelnego procesu, co miało stanowić naruszenie art. 45 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Poprawność sporządzenia uzasadnienia może podlegać przy tym ocenie w ramach zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., co stwarza już stronom procesu sądowego dostateczną gwarancję możliwości zbadania zgodności postępowania sądu na etapie sporządzania uzasadnienia orzeczenia z obowiązującymi przepisami. Z tej możliwości skarżący skorzystał.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. był uzasadniony. Art. 328 § 2 k.p.c. wymaga, aby uzasadnienie wyroku wskazywało podstawę faktyczną rozstrzygnięcia oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, z przytoczeniem przepisów prawa. Potrzeba odpowiedniego stosowania tego przepisu w postępowaniu apelacyjnym (art. 391 § 1 k.p.c.) nakazuje przyjąć, że wymogi uzasadnienia sądu drugiej instancji ulegają częściowo modyfikacji, z uwagi na treść art. 378 § 1 k.p.c. Skoro przepis ten

nakłada na sąd obowiązek rozpoznania wszystkich zarzutów zawartych w apelacji, to jednocześnie istnieje obowiązek sporządzenia uzasadnienia wyroku przez sąd drugiej instancji w taki sposób, by zawierało ono przedstawienie oceny tych zarzutów. Choć zatem w skardze kasacyjnej strony pozwanej nie zawarto zarzutu naruszenia art. 378 § 1 k.p.c., to podniesienie zarzutu naruszenia art. 328 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. nakazywało uwzględnić pominięcie rozpoznania zarzutów apelacyjnych i to w szerszym zakresie, niż jedynie co do podnoszonego wprost w skardze kasacyjnej nierozpoznania zarzutu naruszenia art. 52 Konwencji Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzonej w Wiedniu w dniu 11 kwietnia 1980 r. (dalej - konwencja wiedeńska), skoro w uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący zwrócił uwagę na nierozpoznanie także innych zarzutów.

Skarżący podniósł zasadnie, że Sąd Apelacyjny nie uzasadnił należycie oceny zarzutu naruszenia art. 52 Konwencji wiedeńskiej. Ogólne stwierdzenie, że Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji w zakresie wykładni tego przepisu było niewystarczające w sytuacji, w której skarżący zarzucał jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że niezwrócenie towaru jest równoznaczne z jego przyjęciem, rodzącym obowiązek zapłaty za towar. Wobec zarzutu naruszenia art. 328 § 1 k.p.c. nie można było również pominąć, że Sąd Apelacyjny uznając, że na skutek oddalenia wniosku dowodowego o przesłuchanie S. Z. w charakterze strony, nie doszło do pozbawienia strony pozwanej możliwości obrony, praktycznie pominął rozpoznanie zarzutu naruszenia art. 299 k.p.c. Stwierdził jedynie, że dowód z przesłuchania stron ma charakter posiłkowy, a S. Z. był już wcześniej przesłuchiwany. Jednocześnie nie wykluczył nawet naruszenia art. 299 k.p.c. (omawiając oddalenie wniosku o przesłuchanie pozwanego użył zwrotu „choćby nawet było uchybieniem procesowym”). Odnotowując, że stanowisko strony pozwanej zostało zaprezentowane w „obszernym piśmie odręcznym z dnia 7.09.2006 r.” pominął zupełnie ocenę, jakie okoliczności miały być wyjaśnione w oparciu o uzupełniający dowód z przesłuchania S. Z. Zeznania te miały zaś dotyczyć między innymi dostarczenia towaru niezgodnie z zamówieniem i jego częściowego zwrotu, co miało kluczowe znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Wymaga też podkreślenia, że nie zostały rozważone skutki zawarcia przez stronę pozwaną i firmę windykacyjną O.(...) porozumienia o zwrocie części towarów dla istnienia stosunku zobowiązaniowego między stronami o pierwotnej treści. Porozumienie to mogło zaś stanowić zmianę umowy, co wymagało rozważenia niezależnie od oceny sposobu wykonania tego porozumienia przez stronę pozwaną. W tym zakresie wymagało z kolei

uwzględnienia ustalenie, że firma O.(...) wskazała stronie pozwanej jako adres do doręczenia przesyłki adres firmy syna powodów.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna była uzasadniona i podlegała uwzględnieniu na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.